FESTIVAL
CASTELL
PERALADA

ORLANDO
HÄNDEL

FITXA ARTÍSTICA

RESUM ARGUMENTAL

BIOGRAFIES

30/07 – 22H
AUDITORI PARC DEL CASTELLL

ORLANDO (HWV 31), de G. F. HÄNDEL

ÓPERA EN TRES ACTES

Música de Georg Friedrich Händel
(1685-1759) i llibret en italià anònim basat en el llibret de "L'Orlando, overo La gelosa pazzia", de Carlo Sigismondo Capece

Dani ESPASA, direcció musical i clavicèmbal
Rafael R. VILLALOBOS, direcció d'escena i disseny de vestuari
Emanuele SINISI, disseny d'escenografia i atrezzo
Albert FAURA, disseny d'il·luminació
Roc MATEU, disseny so
Antonio ROMERO, ajudant de direcció i cap de regidoria
Albert ESTANY, regidor
Imma FAURA, mestre de llums
Roger ABALOS, tècnic de so

VESPRES D'ARNADÍ

Repartiment:
Xavier SABATA, Orlando
Marie LYS, Dorinda
Sabina PUÉRTOLAS, Angelica
Jose Antonio LÓPEZ, Zoroastro
Eve-Maud HUBEAUX, Medoro

Vestuari:
Nadia BALADA, coordinadora vestuari
Carles SOLÉ, confecció vestuari i sastre
Núria MONTFORT, confecció vestuari

Taller de confecció:
ÉPOCA BARCELONA (només per a personatge d'Orlando)

Cap de caracterització:
Toni SANTOS

Caracterització:
Nani BELLMUNT

Utilleria:
Montse BAEZA

Construcció escenografia:
ESPSI ODEON

Traduccions i sobretitulat:
Savinen traducciones SL

La representació d'Orlando a l'Auditori es porta a terme amb sonorització.

ORLANDO: A COMPOSITION

Escrita a partir del libretto de Carlo Sigismondo Capece para la obra *L'Orlando, overo La gelosa pazzia* de Domenico Scarlatti (1717), a su vez basada en el *Orlando Furioso* de Ludovico Ariosto (1532), *Orlando* es la primera de las tres óperas del compositor inglés de origen alemán basadas en este poema épico que enlaza a los personajes del ciclo carolingio, el ciclo bretón y personajes de la mitología grecolatina, y fue compuesta para la Royal Academy of Music en 1733. En ella, el compositor utiliza la legendaria figura que da nombre al más importante poema épico europeo para desarrollar una escritura vocal que poco a poco se aleja de la rigidez del barroco en busca de un retrato psicológico más complejo de sus protagonistas, algo que más tarde desarrollaría precisamente en *Ariodante* y *Alcina*, y que podríamos considerar el inicio del canto patético que caracterizará un siglo después el bel canto y sus famosas escenas de la locura.

No nos resulta extraño que para ello recurriera Händel al caballero Orlando -o Ronald, o Rolando-, uno de los personajes más carismáticos de la literatura universal, protagonista de innumerables aproximaciones en diferentes expresiones artísticas y literarias a lo largo de la historia, como tampoco lo hace el hecho que coincidieran en el tiempo la recuperación de esta ópera olvidada para la primera edición del festival de Halle dedicado al compositor en el año 1922 y la escritura de *Orlando: a biography* por parte de Virginia Woolf, publicada por su propia editorial apenas unos años después. Así, si para el compositor inglés -originalmente alemán- el también llamado marqués Roldán le da alas para esa sorprendente ruptura formal, en *Orlando: a biography* contradice todos los principios del género biográfico, además de suponer un paso adelante en la experimentación de la autora con el tiempo narrativo y el flujo de variaciones en la conciencia del personaje que ya había plasmado en *Miss Dalloway* (1925), fuertemente influenciada por James Joyce, así como la relación de éste con el tiempo histórico y colectivo a partir de sus estudios de la filosofía de Henri Bergston. La estructuración de esta obra en diferentes momentos históricos y la ambigüedad y alternancia sexual de su protagonista, precursora de lo que hoy llamaríamos *genderless*, han supuesto a su vez una fuerte influencia en el desarrollo de la literatura en el siglo XX e inicios del XXI, siendo uno de los ejemplo más paradigmático quizás *The Hours*, novela de Michael Cunningham ganadora del Premio Pulitzer en 1999 que toma como referencia las dos obras de Woolf citadas para ahondar en el universo femenino de sus protagonistas. Y es precisamente ese universo femenino que rodea la escritura de *Orlando: a biography* el punto de partida para esta nueva producción.

Al igual que ocurre en el poema de Ariosto, Orlando se postula como personaje principal prestando su nombre a la obra pero en realidad no es más que uno de los integrantes de esta maraña de relaciones interpersonales que se establecen dentro de la ópera de Händel. Es más, podría decirse incluso que un primer análisis puede llevarnos a pensar que el personaje principal se encuentra algo desplazado del conflicto dramático, sustentado en el triángulo amoroso establecido entre Dorinda, Medoro y Virginia. Esta peculiaridad anti-aristotélica, sin embargo, ha sido la clave que me ha llevado a poner el foco precisamente en ese triángulo, habitualmente protagonizado por intérpretes femeninas -es habitual que Medoro lo interprete una mujer y Orlando un hombre-, y establecer nexos de conexión entre la trama de la ópera de Händel y el proceso de escritura de la anti-biografía escrita por Woolf, libremente inspirada en pasajes de la vida de su amante, la también escritora y paisajista Vita Sackville-West, y de la relación de ésta con la también escritora Violet Trefusis (1894-1972). De esta forma Dorinda, Medoro y Angelica transmutan en Virginia, Vita y Violet, tres mujeres unidas por el manuscrito protagonizado por el caballero Orlando.

Entonces ¿quién es Orlando? ¿Existe más allá de la imaginación de las tres protagonistas? ¿Es acaso un doppelgänger de Medoro, esto es, de Vita Sackville-West, o acaso su locura supone más bien un reflejo de la bipolaridad de su autora? ¿Qué pasaría si en realidad la narración a la que asistimos fuera obra de la mano de Zoroastro? El tiempo y el espacio se vuelven cada vez más líquidos en esta producción que homenajea el universo literario de la autora inglesa salpicándolo de referencias a su corpus - *Miss Dalloway, The Waves, A Room of One's own*- y de la propia novela de Cunningham, y que propone una reflexión sobre el propio acto creativo literario, y es que si bien una página en blanco da alas infinitas a la creación, toda obra de arte es, en el fondo, espejo de su propio autor.

Rafael R. Villalobos,
Director d'escena

Love, the poet said, is woman's whole existence.
V. Woolf, Orlando: a biography (1928)

I don't have any regrets, really, except that one. I wanted to write about you, about us, really. Do you know what I mean? I wanted to write about everything, the life we're having and the lives we might have had. I wanted to write about all the ways we might have died.

M. Cunningham, The Hours (1998)

ORLANDO, RESUM ARGUMENTAL

"Orlando" (HWV 31), òpera seria en tres actes amb música de Georg Friedrich Händel i libretto anònim segons l'escrit per Carlo Sigismondo Capece (1711) basat en "Orlando Furioso" de Ariosto. Estrenada el 27 de gener del 1733 al King's Theatre de Londres i interpretada per Francesco Bernardi –"Senesino"–, Anna Maria Strada del Pò, Francesca Bertolli, Celeste Gismondi i Antonio Montagnana.

Personatges:
Orlando, un heroi de l'exercit de Carlemany, enamorat d'Angelica
Angelica, reina de Cathay, a la Xina, promesa d'Orlando però enamorada de Medoro
Medoro, príncep africà enamorat d'Angelica
Dorinda, una pastora enamorada de Medoro
Zoroastro, mag amic d'Orlando

RESUM ARGUMENTAL

Primer acte
"Paratge nocturn amb la muntanya on Atlas recolza el cel sobre les seves espatlles."

El mag Zoroastro contempla les constel·lacions on llegeix que Orlando tornarà a viure la glòria al camp de batalla. Apareix l'heroi, confús entre els seus desitjos d'amor i glòria. Zoroastro li retreu que l'amor ocupi els seus pensaments i no estigui al costat de Mart, el deu de la guerra. Amb un cop de màgia es traslladen al palau de l'Amor, el regne de Cupido. Orlando reflexiona i considera que la glòria també es pot obtenir a la recerca de l'amor.

"Un bosc amb pastors."

La pastora Dorinda canta les belleses de la natura i pensa, malgrat dubta, que està enamorada, quan Orlando arriba amb una princesa que acaba de rescatar (Isabella) i la posa fora de perill. Després entra Angelica, la promesa d'Orlando, que explica que s'ha enamorat de Medoro, un príncep a qui va curar-li ferides de guerra. Medoro l'escolta i també li confessa el seu amor. Dorinda torna i aclareix que és Medoro a qui estima, però oculta els seus sentiments.

Zoroastro descubreix l'amor d'Angelica per Medoro i li diu que estigui atenta perquè Orlando s'ho pot prendre molt malament, ja que l'heroi se l'estima amb bogeria. Arriba Orlando i Angelica dissimula amb gelosia els seus sentiments. Zoroastro oculta Medoro, que vol intervenir, i el bosc es transforma en un jardí. Angelica demana Orlando que no torni a veure la princesa que ha rescatat (com un dia va fer amb ella mateixa), ja que no suporta tenir sospites al seu cor. Orlando promet lluitar pel seu amor.

Medoro es troba amb Angelica i ella l'adverteix que no s'enfronti amb Orlando. Dorinda veu com s'acomiaden I, per evitar la fúria de l'heroi, convenç Angelica que expliqui que Medoro és el seu promés; la reina li agraeix amb un regal I, amb Medoro, intenten consolar-la perquè la pastora diu que està ferida d'un mal que no té remei.

Segon acte
"Un bosc."

Dorinda canta la seva tristesa i recorda el melancòlic cant del rossinyol. Arriba l'heroi malhumorat perquè entén que Dorinda va dient que ell s'estima a la princesa rescatada, però la pastora li diu que parlava del seu amor per Medoro, ensenyant-li el regal que, diu, li ha donat el príncep. Orlando reconeix la polsera de Zilante que un dia ell mateix li va regalar a Angelica. Convençut que l'han traït, es torna violent I furiós. Dorinda intenta convèncer-lo que és ella mateixa qui estima Medoro, a qui veu en cada flor I de qui li parlen els rierols I els arbres del bosc... Orlando amenaça amb suïcidar-se per poder trobar-se amb Angelica a l'infern mateix.

"Als peus d'un llorer, al bosc, a l'entrada d'una cova."

Zoroastro demana a Angelica i Medoro que no provoquin la ira d'Orlando i que potser és millor que marxin; diu que quan l'amor encega les persones tot són problemes. Medoro deixa gravat al llorer el seu amor per Angelica, qui decideix tornar a Cathay. Ella diu que agraeix Orlando, qui un dia li va salvar la vida, però també confessa que a ningú se li pot obligar a amar.

Entra Orlando, que veu els noms d'Angelica i Medoro escrits al llorer i se'n va al bosc i a la cova a cercar la seva estimada, qui s'acomiada dels arbres i dels rierols. Orlando, furiós, segueix Angelica i, després, és Medoro qui els segueix. Orlando troba Angelica i el mag Zoroastro envolta la reina d'un núvol i quatre genis que la fan desaparèixer del bosc. Orlando, desesperat, perd la raó pensant que li han pres la seva estimada des del "inframón". La cerca i creu veure Caront, el regne de Plutó, el gos Cèrber i les Fúries. Una d'elles es transforma en Medoro al costat de Proserpina, la reina de Plutó a qui Orlando veu plorant per amor. L'heroi es calma per un moment, però torna la ràbia, ja que diu que les llàgrimes no són suficients per estovar el seu cor de guerrer. Torna a aparèixer Zoroastro per acollir als seus braços el seu amic i se l'emporta volant.

Tercer acte
"Un palmerar".

Medoro troba Dorinda i li diu que Angelica l'ha aconsellat que busqui refugi a casa de la pastora. Tots dos aclareixen els seus sentiments. Després apareix Orlando i, confonent Dorinda amb Venus, queda clar que l'heroi delira. Orlando ara confon la pastora amb Argali, el germà d'Angèlica que va ser assassinat per un altre rival de l'heroi, Ferracutus, i llença el casc i l'espasa per combatre desarmat amb aquest nou enemic.

Més tard Dorinda explica a Angèlica l'estat mental d'Orlando i la reina es mostra compassiva mentre Dorinda parla de com l'amor pot fer molt mal, i que no només dóna felicitat.

Zoroastro ordena els seus genis que transformin tot en una caverna horrible i promet que Orlando en breu recuperarà la cordura i la glòria.

Dorinda, desesperada, explica a Angelica que Orlando ha sepultat Medoro a les runes de casa seva abans de que l'heroi confongui Angèlica amb la bruixa Falerina, a qui intenta matar, però ella el desafia i li retreu la mort de Medoro. Orlando, amb violència, porta Angelica a la caverna i tot es transforma en un temple del deu de la guerra. L'heroi creu que ha matat a tots els monstres de la terra. Orlando s'adorm (es pensa que l'han fet beure aigües del riu Lethe) i Zoroastro diu que és ara quan Orlando recuperarà el sentit. Invoca l'àguila del deu Júpiter que porta al bec un vas daurat amb un líquid màgic que el mag escampa pel rostre de l'heroi que desperta sense recordar res. La pastora Dorinda li explica que, en la seva ira, va enderrocar casa seva i que també va assassinar Medoro. Orlando, amb remordiments, decideix suïcidar-se però apareix Angelica que li demana que no pot fer això, que ha de viure. Zoroastro el consola i li diu que Medoro és viu, que ell l'ha salvat, i que ha d'acceptar que ara Angèlica i Medoro s'estimen. Orlando reflexiona sobre els propis actes i al final proclama la victòria de l'amor sobre ell mateix, tot lliurant Angelica a Medoro. L'heroi els desitja felicitat i els amants, agraïts, prometen ser fidels. Dorinda diu que les penes s'han d'oblidar i tots s'uneixen a l'elogi de la glòria i de l'amor.

Pablo Meléndez-Haddad
Periodista i crític musical

DANI ESPASA
DIRECTOR MUSICAL
veure

RAFAEL R. VILLALOBOS
DIRECTOR D'ESCENA
veure

XAVIER SABATA
CONTRATENOR
veure

MARIE LYS
SOPRANO
veure

SABINA PUÉRTOLAS
SOPRANO
veure

JOSÉ ANTONIO LÓPEZ
BARÍTON
veure

EVE-MAUD HUBEAUX
MEZZOSOPRANO
veure

VESPRES D'ARNADÍ
ORQUESTRA BARROCA
veure

EMANUELE SINISI
ESCENÒGRAF
veure

ALBERT FAURA
DISSENY D'IL·LUMINACIÓ
veure

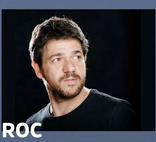

ROC MATEU
DISSENY DE SO
veure

Festival Castell de Peralada
Ron Zacapa
Centenario
Ron de Guatemala
Ron de Guatemala
Ron de Guatemala